

Nieuwsbrief AWN Zeeland/West-Brabant december 2021 / 6-2021

Inhoud:

1. Welkom
2. In de pijn: twee excursies
3. Museum Het Bolwerk in IJzendijke
4. Save the Date: Archeologieplatform 22 januari
5. Archeologie Zeeland/West-Brabant in de media

1. Welkom!

Voor u ligt de laatste nieuwsbrief van onze afdeling voor dit jaar. Opnieuw is het verenigingsleven getroffen door beperkende coronamaatregelen. En dat terwijl we net bezig zijn met twee leuke excursies. Daarover hieronder meer. Omdat die deze excursies niet meteen begin januari gepland staan, hopen we dat ze op een later moment in het eerste kwartaal gewoon door kunnen gaan. Wat ons rest, is u namens het bestuur van de Zeeuws-West-Brabantse afdeling van AWN u een mooie jaarwisseling te wensen. Laten we voorzichtig zijn met onszelf en elkaar, zodat we elkaar hopelijk binnenkort weer kunnen treffen.

Heeft u naar aanleiding van deze nieuwsbrief vragen of zou u graag iets geplaatst hebben? Neem contact op via communicatie@awnzeeland.nl.

De samenstellers van de nieuwsbrief, Hans de Vos en Ariane Lafort

2. In de pijn: twee excursies

Voor degenen die door corona of andere omstandigheden de Vikingententoonstelling bij Terra Maris bij Domburg gemist heeft, willen we toch nog een mogelijkheid creëren om deze leuke, interessante tentoonstelling te bezoeken onder leiding van samensteller Aagje Feldbrugge. Aagje is in het dagelijks leven conservator van het Koninklijk Zeeuws Genootschap der Wetenschappen. Voor een impressie van de tentoonstelling; kijk nog even naar de reportage die we over de tentoonstelling maakten bij Omroep Zeeland.

<https://www.omroepzeeland.nl/nieuws/12895903/zeeland-was-mogelijk-uitvalsbasis-voor-vikingen>

Daarnaast is onze afdeling bezig samen met Erfgoed Zeeland voor eind maart een leuke praktijkdag op te zetten. We werken aan een veldcarteringsdag,

waarin we laten zien hoe je bepaalde plekken kunt archeologisch kunt inventariseren.

U merkt, we willen plannen blijven maken en blijven proberen activiteiten voor u te organiseren. We gaan er op dit moment vanuit dat ergens in januari coronamaatregelen wellicht weer versoepeld gaan worden. Is dat niet het geval, dan schuiven excursies zo mogelijk op. We houden u op de hoogte van de organisatie en de definitieve data, maar dan hebben we in ieder geval iets om ons op te verheugen.

3. Museum Het Bolwerk in IJzendijke

Via onderstaande links is het aandeel van Bas Chamuleau in de informatie van Museum het Bolwerk te IJzendijke te raadplegen.

<https://www.staatsspaanselinies.eu/nl/kenniscentrum/bibliotheek.htm>

<https://www.staatsspaanselinies.eu/nl/download/file:lezing-bas-chamuleau.htm>

Eventuele reacties gaarne rechtstreeks naar chamuleau@zeelandnet.nl.

4. Save the Date: Archeologieplatform 22 januari

Deze uitnodiging kwam binnen in onze mail!

Archeologieplatform - Archeologie en Faro
20 januari 2022, 14.00 - 16.30 uur

Beste lezer,

"We moeten het er snel over hebben." Met die oproep besloot Heleen van Londen haar presentatie op de Reuvens-digi-dag 2021 over het Verdrag van Faro; Het maatschappelijk belang van archeologie. Dat gaan we doen!

Het Archeologieplatform van de RCE op donderdagmiddag 20 januari gaat over de iconische Faro-vragen: waarom bedrijven wij archeologie, voor wie doen wij dat en hoe zijn burgers betrokken in al onze dagelijkse werkzaamheden? Het zijn gewetensvragen aan eenieder van ons. Participatie is een sleutelwoord in het Verdrag van Faro. Maar dat reikt verder dan de bekende publieksactiviteiten en het werken met vrijwilligers. Het gaat ook over bewoners die meedoen en meedenken, en over het leveren van een bijdrage aan een betere samenleving. Maar hoe passen Faro en Valletta dan bij elkaar?

Dat lijkt te schuren.

De minister van OCW heeft gevraagd een uitvoeringsagenda voor Faro op te stellen. Samen bepalen we wat daar in moet komen. Wat wil de archeologiepraktijk met het Verdrag van Faro, en hoe zou dat vorm kunnen krijgen?

Op 20 januari delen Heleen van Londen van de UvA en Monique van den Dries van Universiteit Leiden de resultaten van hun zoektocht naar de betekenis van Faro voor de archeologiepraktijk; komen voorbeelden uit de praktijk in beeld; en worden er recepten gedeeld voor burgerparticipatie in de archeologie. Een panel volgt en bediscussieert alles wat gezegd wordt en vraagt de deelnemers via de chat om input voor de discussie.

Een uitnodiging met het definitieve programma volgt.

[Meer informatie](#)

[Direct aanmelden](#)

[Meer informatie](#)

[Direct aanmelden](#)

5. Archeologie Zeeland/West-Brabant in de media

Bij Omroep Zeeland waren de afgelopen weken deze reportages te zien:

<https://www.omroepzeeland.nl/nieuws/14217245/gemeente-gaat-onderzoek-doen-naar-sinkhole-in-middelburg>

<https://www.omroepzeeland.nl/nieuws/14228000/romeinse-tempel-verhuist-tijdelijk-uit-aardenburg-we-hebben-gelukkig-een-kruiwagen>

In andere media, zoals de Provinciale Courant, haalden we deze archeologische nieuwtjes:

Tijdens het bouwrijp maken van een perceel grond tussen het kanaal door Walcheren en de Edisonweg in Vlissingen werd per ongeluk een betonnen Duitse telefoonschakelpost uit de Tweede Wereldoorlog opgegraven en meteen gesloopt. Kennelijk was men zich van de historische waarde van dit object niet bewust. Anders dan bij de vondst van de manschappenbunker bij hotel Britannia enige tijd geleden, zie AWN-nieuwsbrief 05/2021, is het deze keer

niet gelukt om de nog ongeschonden inhoud over te dragen aan de Walcherse stichting Bunkerbehoud. In de nog onverstoorde veenlaag op anderhalve meter diepte onder het tracé van de nieuwe landbouwweg naast de Postweg bij Poortvliet kon door bureau Artefact uit Zaamslag uiteindelijk toch een complete huisplattegrond uit de late ijzertijd worden blootgelegd (zie hiervoor ook de AWN-nieuwsbrief van december 2019). De plattegrond van de boerderij, bestaande uit een woon- en een stalgedeelte in één ruimte, werd aangegeven door tientallen paaltjes die allemaal uitgegraven zijn en verder onderzocht zullen worden. Behalve een groot aantal aardewerkscherven werden een weefgewicht, spinklosjes, speelschijfjes, een hardplaats en botmateriaal gevonden, alsmede twintig grote kraal- en armbandfragmenten gemaakt van het beroemde La Tène-glas. Dit glas heeft een blauw tot paarse kleur en is gewoonlijk versierd met een geel, eveneens glazen zigzagmotief. De aanwezigheid van een dergelijk grote hoeveelheid La Tène-glas geeft aan dat de Keltische cultuur zich in de pré-Romeinse tijd vanuit Midden-Europa ook uitstreekte tot in de huidige provincie Zeeland.

Het tiende lustrum van de Bergse archeologische stichting In den Scherminckel kon dit jaar uiteindelijk toch nog in stijl gevierd worden, met de uitreiking van een koninklijke erepenning aan voorzitter Stephan Asselbergs. Dit gebeurde in café-zaal De Mortier in de voormalige Bergen op Zoomse pottenbakkersbuurt, waar de stichting vanwege haar vijftigjarig bestaan onlangs een nieuwe digitale archeologische stadswandeling heeft uitgezet, zie AWN-nieuwsbrief 04/2021. Een andere activiteit van de stichting in dit jubileumjaar was de opening van de tentoonstelling Verborgene Vesting onder het nieuwe woonpark Hof van Asselbergs, zie AWN-nieuwsbrief 05/2021. Maar daags vóór het officiële lustrumfeest toonde het blok van linkse fracties in de Bergse gemeenteraad zich in een brief aan Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant bezorgd om het toekomstig behoud van het archeologische en culturele erfgoed in hun stad. In de Toekomstvisie 2035 van het gemeentebestuur staat namelijk vermeld dat dit behoud geen primaire taak is van de gemeentelijke overheid, maar van de burgers. Het is daarom te hopen dat de afsluiting van het tiende lustrum van In den Scherminckel niet de opmaat is tot een periode van nieuwe bezuinigingen.

De oude binnenstad van grote Zeeuwse steden, zoals Middelburg en Zierikzee, zit vol gedempte of afgedekte ondergrondse water- en afvalputten. Wanneer zo'n put niet volledig is gedempt en bovendien is afgedekt met vergankelijk materiaal, bestaat het risico dat ooit de resterende afdekking in de put stort en de grond daarboven door de regen wegspoelt. Soms is daarvan aan het oppervlak een tijd lang niets te zien, totdat iemand er overheen loopt en in een

zinkgat terecht komt. Dit gebeurde onlangs in de Middelburgse Nieuwstraat, toen een vrouw in haar tuin door de buurman uit een dergelijke put gered moest worden. Overigens zijn water- en vooral afvalputten een ware goudmijn voor archeologen en schatgravers. Het zoeken in een dergelijke put is echter niet zonder gevaar. Soms zijn ze wel zes meter diep en kunnen ze gemakkelijk instorten. Ook zijn ze vaak gevuld met drijfzand, zoals in Middelburg het geval was.

Bij de verhuizing van het Aardenburgs museum naar een locatie aan de Marktstraat naast de Sint-Baafskerk verhuizen ook de artefacten uit de museumtuin mee. Daarbij zijn tientallen zware kalkstenen zuilresten die in het begin van de 3e eeuw van onze jaartelling deel uitmaakten van de fundering van een kleine Gallo-Romeinse tempel met een voornamelijk houten constructie, gewijd aan een inheemse godheid. De oorspronkelijke opgraving van dit tempeltje vond plaats in de jaren zestig van de vorige eeuw. Nu, zo'n zestig jaar later, worden de gedane vondsten door de archeologen van Erfgoed Zeeland nogmaals goed onderzocht en beschreven, waarna de tempelstenen een wellicht beter plekje zullen krijgen in het nieuwe Aardenburgse cultuurforum.

****

Tot de volgende nieuwsbrief, in het nieuwe jaar 2022!

Een hartelijke nieuwjaarsgroet, Hans de Vos en Ariane Lafort